

פרשת ויקהל

וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה' (לה, כא)

על עניין הצדקה ונדיבות הלב אמר רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", משל נפלא:

במדינה אחת היה שר נכבד שהיה מקורב מאוד אל המלך, והמלך גידלו מעל כל השרים אשר אתו.

הלך השר ונתעלה עד שנתמנה מטעם המלך להיות אחראי על כל אספקת המזון לצבאו של המלך.

מידי חודש בחודשו היה מקבל השר סכום גדול מאוד מקופת המלוכה, ובסכום זה קנה מזון לכל יחידות הצבא הפזורות בכל רחבי הממלכה.

לימים, מעל השר באימון שניתן בו.

מה היה עושה? במקום לקנות אספקה בכל הכסף שקיבל קנה רק במחצית הסכום, ואת המחצית השניה שלשל לכיסו...

החיילים שמנות המזון שלהם קוצצו פלאים, רעבו ללחם, אולם איש לא העז להתלונן לפני המלך, כי מי הוא זה אשר יהין להאשים את השר אשר כה מקורב למלכות...?

כך נמשך הדבר עד אשר ביום אחד יצא המלך לבקר את חייליו.

בהיותו באחד המחנות שאל את החיילים האם הם מרוצים מאיכות המזון אותו הם מקבלים והאם הכמות מספקת? אז קם חייל אחד שאזר אומץ וסיפר למלך כי במשך זמן רב מקבלים הם מנות רעב...

חקירה מהירה גילתה מיד את האשם.

הלה הובא אל המלך ועמד לפניו בוש ונכלם.

המלך בחמתו ניגש אל השר וקרע את דרגותיו מעל כתפיו ואף ציוה לשולחו לבית הכלא עד לקיום משפטו...

פנה המלך אל החייל שסיפר לו את האמת ושאל: האם מוכן אתה למלא את מקומו של זה? בחפץ לב מלכי הרם! ענה החייל.

ואכן חייל זה עשה באמונה את מלאכתו ולאחר זמן קצר הושב הסדר על כנו כבראשונה.

כאשר הגיע זמן המשפט של השר המודח הבהילו אותו מבית הכלא וכך עמד בוש ונכלם לפני המלך.

ממון זה שקיבלת - הרעים המלך בקולו - האם סבור היית כל לעצמך קיבלת? ודאי שלא! עליך היה מוטל לקנות מזון לחיילים ואילו אתה שימשת רק כגזבר.

מועל באמון אתה!

כן הוא גם הנמשל - אמר ה"חפץ חיים" - הקדוש ברוך הוא נותן לאדם ממון ועושר רב כדי שיוכל לקיים

פרשת ויקהל

מצוות צדקה ולעזור לכל דך ונכלם, אבל על האדם לדעת כי אינו אלא כגזבר הממונה על הכסף ועליו לעשות בכסף זה מעשי חסד, כי זו המתרה שלמענה ניתן לו כן.

אבל אם האדם משלשל את הכסף לכיסו ואינו נותן צדקה כנדרש הרי הוא מועל באמון...

אם כך יעשה ינטלו ממנו "דרגותיו" וכספו ינתן לאחר שישכיל טוב יותר להשתמש בממון המופקד בידו.

מקור: וקראת לשבת עונג